

- Igor RIEČANSKÝ, Marián BERNADIČ
- Spolok slovenských lekárov v Bratislave – poslanie a príspevok k vývoju slovenskej medicíny. K 90. výročiu založenia Spolku (1920-2010)
- Lek Obz, 59, 2010, 12, 475-480

Roku 2009 sme si pripomenuli 40. výročie vzniku samostatnej Slovenskej lekárskej spoločnosti (SLS). Dnes si pripomíname 90. výročie vzniku jednej z jej naj-význam-nejších spoločenských, stavovských a zdravot-níckych súčastí a východísk – Spolku slovenských lekárov, ktorý v čase vzniku v roku 1920 niesol spoloč-né pomenovanie Spolok československých lekárov. K predstaveniu organizačnej štruktúry a miesta v systé-me odborných spoločností možno uviesť, že Slovenská lekárska spoločnosť je založená na princípe asociácie odborných medicínskych a farmaceutických spoločností, regionálnych spolkov lekárov a farmaceutov.

Tradícia SLS má svoje korene už v 19. storočí

5. januára 1833 založili študenti na lekárskej fakulte v Pešti pod vedením Jonáša Bohumila Guotha Společ-nosť lekársko-slovanskú ako samovzdelávací lekársky spolok. Bol to významný národno-kultúrny čin, ktorým sa táto spoločnosť zapojila do aktivít lekárskejších spoločností v stredoeurópskom kontexte. Stalo sa tak ešte pred aktivitami českých lekárov, ktorí pod vedením J.E. Purkyňu založili v r. 1862 Spolek lékařů českých, a pred založením Spolku maďarských lekárov v Uhorsku (1840). Podobné aktivity vznikali aj na ďalších univerzitách s lekáorskými fakultami, kde boli aj študenti zo Slovenska (napr. vo Viedni).

Významnou zmenou a posilnením týchto snáh bol vznik Československej republiky, ktorá vytvorila priaz-nivé podmienky na organizovanie lekárov na Slovensku. Najstaršou stavovskou organizáciou lekárov na Slovensku bola Slovenská lekárska župa v Žiline. Bolo to prvé zomknutie lekárov – národovcov v oslobodenej vlasti, ktorí sa tu zišli vo februári 1919 so zástupcami Ústred-nej jednoty českých lekárov a pripojili sa k Jednote ako prvá a dočasne jediná slovenská župa. Na valnom zhromaždení 6. júna 1919 boli prijaté nové stanovy a tým vznikla Ústredná jednota československých lekárov, ktorá sa stala jedinou stavovskou organizáciou v ČSR.

Ďalšie organizovanie išlo rýchlo. Už 13. júna 1920 bol založený Spolok československých lekárov pre Slovensko so sídlom v Bratislave a XXX. západosloven-ská župa, ako jeho sociálna sekcia. Na ustanovujúcom valnom zhromaždení, ktoré sa konalo v posluchárni terajšej I. internej kliniky LF UK, sa zúčastnilo 50 lekárov a 14 medikov. Za predsedu Spolku čs. lekárov v Bra-tislave bol zvolený popredný slovenský národovec, vtedajší poslanec národného

zhromaždenia MUDr. P. Blaho, ktorý poukázal na dôležitosť tejto organizácie pre Slovákov. Pokladníkom sa stal prof. B. Polák. Za predsedu vedeckej sekcie bol zvolený prof. Spilka. Predsedom sociálnej sekcie sa stal dr. Izák. Výbor spolu s náhradníkmi tvoril: prof. Brdlík, prof. Mysliveček, plk. Dr. Hradský, Dr. Šeliga, Dr. Šaršún, Dr. Dérer, Dr. Vraný a Dr. Trenkler. Za revízorov boli vymenovaní Dr. Slabej a Dr. Petřík. Stanovy Spolku boli uverejnené v Bratislavských lekárskech listoch na obálke 5. zošitu prvého ročníka.

Prvá pracovná schôdza Spolku čs. lekárov v Bratislave bola 18. októbra 1920, otvoril ju podpredseda a predseda vedeckej sekcie prof. Spilka. Prvú odbornú prednášku v dejinách Spolku Nové objasnenia k epi-demiológii enterálnych nákaz predniesol prof. E. Ružička, prednosta Ústavu hygieny a bakteriológie LF UK. Prvé výročné zhromaždenie sa konalo 21. februára 1921. Vo vedení vedeckej sekcie prof. Spilku nahradil prof. Kristián Hynek, ktorý zostal potom na čele Spolku 10 rokov – až do svojho odchodu do Prahy (1930).

Spočiatku sa konali schôdze v 14-denných intervaloch, potom už týždenne, pravidelne v pondelok o 18,00 h v posluchárni terajšej I. internej kliniky vo Fakultnej nemocnici. V prvom školskom roku Lekárskej fakulty UK (1921-1922) bolo spolu 16 odborných večerov, nasledujúci rok to už bolo 30 odborných akcií – teda približne rovnaký počet ako dnes. Odborný večer zo dňa 17. októbra 1921 bol prvým, o ktorom uverejnili správu aj novovzniknuté Bratislavské lekárske listy. Prvou zápisnicou zo schôdze Spolku uverejnenou v Bratislavských lekárskech listoch bola prednáška prof. M. Netouška, prednostu Propedeutickej kliniky LF UK, Aký význam má štúdium patológie žliaz s vnútornou sekréciou?.

Dôležitou súčasťou činnosti Spolku československých lekárov bolo nadväzovanie kontaktov s významnými zahraničnými odborníkmi. Niektorí z nich sa stali čestnými členmi spolku (profesori Henry Barcroft a Thomas Lewis z Anglicka, René Leriche a Emile Roux z Francúzska). Veľkému záujmu odbornej verejnosti sa tešili prednášky profesorov z Karlovej univerzity v Prahe a z Masarykovej univerzity v Brne.

25. júla 1920 sa utvorila XXXI. východoslovenská župa v Košiciach, ktorá tam však už od r. 1919 fungovala ako Voľné združenie čs. lekárov. Za predsedu bol zvolený Dr. Uram, primár a riaditeľ št. nemocnice. XXXII. stredoslovenská župa bola založená 19. marca 1921 v Turčianskom Svätom Martine pod predsedníctvom Dr. Kohúta. Konečne 26. júla 1921 bola utvorená aj župa pre Podkarpatskú Rus - Semerádová. Za predsedu bol zvolený dr. Doškár.

Na vedeckom poli bola v najpriaznivejšom položení Západoslovenská župa. Spolok čs. lekárov

týždenne usporadúval svoje vedecké schôdze na pôde Lekárskej fakulty UK. V týchto prednáškach prvých profesorov LF a v pripojených klinických demonštráciách mali praktickí lekári ideálnu možnosť zostať v stálom spojení s pokračujúcou lekárskou vedou a zoznamovali sa s naj-novšími vymoženosťami modernej liečby.

Pre lekárov a rodiacich sa vedeckých pracovníkov na teoretických ústavoch bolo nevyhnutné nielen prednášať svoje práce, ale ich aj publikovať v odborných a vedeckých médiách. Plne funkčný lekársky časopis v ČSR bol Časopis lékařů českých. Tento však nedokázal pokryť rastúce požiadavky troch lekárskejších fakúlt (Praha, Bratislava, Brno). Prof. Hynek na tento stav okamžite reagoval a navrhol vytvorenie nového klinicko-experimentálneho časopisu, ktorý by niesol aj v mene svoje východiská. Preto vznikli pri Spolku čsl. lekárov v Bratislave Bratislavské lekárske listy, ktoré sa stali orgánom Lekárskej fakulty UK. Už od začiatku sa tu okrem spolkových prednášok uverejňovali aj vedecké práce klinických lekárov. Zámer prof. Hynka budovať novú generáciu lekárov a vedeckých pracovníkov sa prejavil aj v tom, že už od začiatku sa každoročne vyhodnocoval najlepší uverejnený článok a najlepšia prednáška, ktoré boli odmenené vedeckou cenou. V ostatných župách sa členské schôdzky zvolávali striedavo do jednotlivých nemocníc, kde po prebratí stavovských otázok diskutovali aj k aktuálnym vedeckým otázkam.

S postupujúcim vývojom sa práca Spolku a práca Župy začala diferencovať. K poslaniu Spolku sa stále viac počítala jeho vedecko-odborná aktivita, prednášková činnosť, usporadúvanie konferencií a odborných podujatí. Pre Župu boli náplňou dôležité stavovské a sociálne otázky. Oficiálne sa toto rozdelenie udialo na VII. valnom zhromaždení 14. marca 1927, kde bol za predsedu Spolku zvolený prof. MUDr. K. Hynek, prednosta Internej kliniky LF UK, a za predsedu Župy Dr. J. Balažovjeh, mestský hlavný lekár v Bratislave. Župa, ktorá dovtedy účinkovala len ako sociálna sekcia spolku, sa potom už venovala len stavovským otázkam.

V prvopočiatkoch zdravotníctva v ČSR zohrala významnú úlohu Ústredná jednota čs. lekárov, ktorá zastupovala aj celý – dovtedy neorganizovaný – lekársky stav na Slovensku. Osobitne je dôležité, že výsledky svojej práce sprístupnila aj kolegom iných národností tým, že utvorila pre nich zvláštnu Župu XXXIV (10. 4. 1927). Jednota mala svoj Vestník, založený v Prahe (1888), ktorý sa zaoberal všetkými stavovskými otázkami. Ústrednej jednote čs. lekárov chýbala zákonom zriadená úradná stavovská ustanovizeň – lekárska komora.

V kontexte tejto organizačnej prestavby celého systému zdravotníctva na Slovensku je opäť nevyhnutné zdôrazniť neoceniteľnú zásluhu profesorského zboru Lekárskej fakulty UK v Bratislave. Jeho členovia nielenže viedli po odbornej a organizačnej stránke svoje kliniky, vyučovali a viedli fakultu (a tiež univerzitu), ale osobne stáli aj na čele tejto organizačnej práce,

premohli ťažkosti začiatku, vychovali mnoho pracovníkov, ktorí boli schopní pokračovať v ich začatej práci. MUDr. A. Rosival (1929) výstižne napísal, že Ústredná jednota čl. lekárov bola pilierom lekárskeho stavu v slobodnej vlasti. Atmosféru doby charakterizuje doslova splnenie odvekého sna slovenských národovcov.

Dňa 20. 10. 2010 sa konala pod záštitou prezidenta SR Ivana Gašparoviča slávnostná schôdza Spolku slovenských lekárov v Bratislave pri príležitosti 90. výročia jeho založenia. Zišli sa tu osobnosti slovenskej medicíny, predstavitelia vysokého školstva, zdravotníctva, pamätníci a mnohí z tých, ktorí sa pravidelne zúčastňujú na práci Spolku slovenských lekárov v Bratislave. Je dobré, že prezident Spolku mal možnosť odmeniť dlhoročných aktívnych členov za prácu užitočnú pre všetkých, že mohol pripomenúť prácu tých, ktorí už nie sú medzi nami, a udeliť oceneným Čestné členstvo Spolku či Pamätnú medailu k 90. výročiu vzniku Spolku slovenských lekárov, ktorú pripravil akad. sochár M. Polonský (obr. 1). Pri zamýšľaní sa nad dobou, okolnosťami a dejmi spojenými so založením Spolku československých lekárov (ako sa Spolok slovenských lekárov vtedy nazýval) pred deväťdesiatimi rokmi je dobré pripomenúť si niektoré historické medzníky.

Prvých 10 rokov prevažovali demonštrácie klinických pacientov, zaujímavé sekčné nálezy a klinické práce. Od druhej polovice 20. rokov sa prezentovali v Spolku aj súhrnné správy z rozsiahlejších prác, ktoré sa už pravidelne v plnom znení uverejňovali v Bratislavských lekárskejších listoch. Často to boli habilitačné a inauguračné práce vysokoškolských učiteľov novej generácie – absolventov bratislavskej fakulty. Tento trend bol nielen významný pre vnútrofakultnú oponen-túru prednesených prác, ale bol aj výstupom univerzitetného života do zdravotníckeho prostredia, v ktorom kandidát musel obhájiť svoj akademický stupeň. Je na škodu veci, že v posledných rokoch sa LF UK uzatvorila do seba a tradícia habilitačných a inauguračných prednášok sa v Spolku skončila. Súčasťou programu Spolku boli aj pravidelné informácie prednostov kliník a ústavov o ich zahraničných cestách, účastiach na konferenciách a medzinárodných kongresoch a o novostiach v medicíne. Najmä v období po II. svetovej vojne, kedy sa začala prejavovať informačná izolácia, nedostatok popredných vedeckých časopisov v knižniciach a obmedzila sa účasť na zahraničných vedeckých podujatiach, to bola významná vzdelávacia funkcia.

Prednesené prednášky a protokoly z vedeckých schôdzí Spolku sa spočiatku uverejňovali v Časopise lekárov českých. Skoro sa však ukázalo, že tento publikačný priestor nestačí potrebám doby. Preto – ako sme už uviedli – sa na návrh prof. Hynka Spolok čl. lekárov rozhodol vydávať vlastný časopis. Už 1. októbra 1921 vyšlo prvé číslo Bratislavských lekárskejších listov (vydávanie bolo spočiatku viazané na akademický rok). Bratislavské lekárske listy sa tak stali prvým lekárskejším časopisom na Slovensku. Zámer prof. K. Hynka uverejňovať vedecké práce z oblasti medicíny a vychovávať novú generáciu lekárov a vedeckých pracovníkov sa prejavil aj v tom, že sa každoročne vyhodnocoval najlepší uverejnený odborný článok a najlepšia

prednáška prednesená v Spolku, ktoré boli odmenené vedeckou cenou. Je obdivuhodné a cenné, že si Bratislavské lekárske listy udržali kontinuitu aj v neľahkých časoch hospodárskej krízy, II. svetovej vojny či v zložitých politických dobách po nej a pravidelne vychádzajú dodnes. Hlavnými redaktormi časopisu boli prof. Hynek, neskôr prof. Netoušek, dr. Měška a od 6. čísla sa ako hlavný redaktor uvádza aj prof. Polák.

Na slávnostnej schôdzi pri príležitosti 10. výročia založenia Spolku (1931) za veľké zásluhy pri budovaní univerzity, lekárskej fakulty, Spolku aj pri redigovaní Bratislavských lekárskeho Listov zvolili prof. Hynka za čestného člena Spolku – ako prvého z fakulty. Po odchode prof. Hynka do Prahy sa predsedom Spolku na nasledujúcich desať rokov stal prof. S. Kostlivý, prednosta Chirurgickej kliniky LF UK.

Spolok – podobne ako Bratislavské lekárske listy – pracovali bez prerušenia kontinuálne, bez ohľadu na politickú situáciu i zložitú spoločenskú pohybu. Septembrové udalosti roku 1938 – Mníchovská dohoda a jej tragické následky – negatívne ovplyvnili činnosť Spolku. Návštevnosť klesla. Na valnom zhromaždení Spolku v r. 1939 sa upravili stanovy a premenil sa názov na Spolok slovenských lekárov (SSL) v Bratislave. Vojnové udalosti pôsobili nepriaznivo na prácu Spolku, takže oslobodenie zastihlo Spolok v 25. roku jeho trvania v úplnej stagnácii. Až po oslobodení začal Spolok znovu rozvíjať činnosť. Prejavom uznania historického významu Spolku slovenských lekárov a jeho priekopníckej odbornej činnosti je aj skutočnosť, že Spolku aj v organizačnej štruktúre Čs. lekárskej spoločnosti J.E. Purkyňu bol ponechaný názov z r. 1939 – Spolok slovenských lekárov. Po oslobodení v roku 1945 sa činnosť SSL postupne oživila. Roku 1949 mal už 500 členov.

Od 1. 1. 1951 sa vydavateľom vedeckého lekárskeho časopisu Bratislavské lekárske listy stala na 41 rokov Slovenská akadémia vied. Časopis sa na Lekársku fakultu UK vrátil až 1. 1. 1993 na základe rokovania medzi riaditeľom CFV SAV akad. Zacharom a dekanom LF prof. Mrázom, ktoré viedol doc. Bernadič.

Výrazné oživenie Spolku nastalo po utvorení Čsl. lekárskej spoločnosti J. E. Purkyňu (1949), v ktorej sa Spolok slovenských lekárov stal jej všeobecnou sekciou. Toto organizačné začlenenie ostalo zachované aj v rámci Slovenskej lekárskej spoločnosti, kde SSL v Bratislave zaujal čo do počtu a aktivity prvé miesto medzi spolkami lekárov na Slovensku. R. 1969 mal 832 členov a r. 1980 už 2359 a v 2010 počet členov dosiahol 3679. V procese federalizácie Česko-Slovenska (1969) sa rozdelila aj Československá lekárska spoločnosť J. E. Purkyňu na dve národné spoločnosti: Českú lekársku spoločnosť J. E. Purkyňu a Slovenskú lekársku spoločnosť (SLS). V organizačnej štruktúre SLS pôsobí 48 spolkov lekárov a viac ako 90 odborných spoločností.

Spolok slovenských lekárov v Bratislave je s prevažnou najväčšou organizačnou zložkou Slovenskej lekárskej spoločnosti. Počet pracovných večerov ročne je 28 – 34. Na počte odborných akcií sa najviac podieľa svojou aktivitou Ústav patologickej anatómie FN a LFUK, organizujúci ročne 4 – 5 klinicko-patologických konferencií, ktoré sú spomedzi všetkých podujatí najnavštevovanejšie (priemerne 70 účastníkov). Veľký záujem je vždy o program interne zameraných kliník (Kardiologická klinika NÚSCH, I. a II. detská klinika LF UK, I. a III. interná klinika LF UK), zo zdravotníckych pracovísk to bol najmä NÚSCH, NURCH, ÚTaRCH, ale aj I. a II. gynekologicko-pôrodná klinika LF UK. Zo SAV často prispieval najmä Ústav experimentálnej a klinickej endokrinológie.

Z odborných spoločností je dlhodobou najaktívnejšia Slovenská kardiologická spoločnosť (tab. 2), ktorá založila aj tradíciu Večerov mladých kardiológov. Na počesť dlhoročného predsedu Spolku sa vytvorila napr. tradícia Pontúchových večerov. V ostatných desaťročiach sa významne zvýšil počet večerov organizovaných teoretickými pracoviskami, na viacerých sa zúčastňujú aj študenti medicíny. Z pohľadu novších prístupov si zaslúžia pozornosť nové spôsoby prezentácie, najmä panelové diskusie, pri ktorých sa interdisciplinárne rozvíja diskusia k novým diagnostickým a liečebným postupom. Žiaľ, počet návštevníkov v posledných rokoch – napriek vzostupu počtu členov – klesá hlboko pod priemer 50 účastníkov (obr. 2 a 3).

Pracovné schôdze sa konajú pravidelne týždenne v Malej posluchárni NTÚ Lekárskej fakulty (Sasinkova 4). Program dostávali spočiatku štvrťročne, neskôr polročne všetci členovia poštou. Teraz sú informácie o programe Spolku publikované v Monitore medicíny SLS (predtým Medicínsky monitor), intermitentne aj v Zdravotníckych novinách.

Deväťdesiatročná tradícia uverejňovať zápisnice zo Spolkov v Bratislavských lekárskejších listoch sa stala nielen mimoriadnym – dobovým – svedectvom života Spolku, ale aj cenným zrkadlom vývoja medicíny na Slovensku. Zápisnice dokumentujú vývoj názorov na hlavné medicínske problémy, odzrkadľujú spoločenské charakteristiky doby, zachovávajú autentickú výpoveď osobností medicíny.

Informácie o rokovaní Spolku pravidelne publikovali Bratislavské lekárske listy až do posledného obdobia, v ktorom časopis vychádza iba v anglickej mutácii. Publikované zápisnice sú často výpoveďou doby, svedectvom snahy diskutujúcich riešiť problémy v zdravotníctve, poukazujú na chyby a navrhujú konkrétne riešenia. O hodnotnú úroveň zápisníc sa zaslúžili dobrovoľní zapisovatelia, spravidla členovia výboru Spolku slovenských lekárov. Zúčastňovali sa všetkých schôdzí a zaznamenávali podrobne nielen obsah prednášok, ale najmä diskusiu k

jednotlivým témam. Z novšej histórie, kde sa už uvádzalo aj meno zapisovateľa, môžeme spomenúť ako zapisovateľov profesorov Riečanského, Balažovjecha, Hulína, L. Zlatoša, docentov Popperovú, Michalíka a od roku 1980 dodnes doc. Bernadiča.

Doc. Bernadič, ktorý bol od roku 1993 do r. 2010 zástupcom šéfredaktora, zmenil uverejňovanie súhrnov prednášok na formu tzv. short communication, čo už zohľadňovalo ambície časopisu zaradiť sa medzi indexované medzinárodné časopisy. Za 90 rokov trvania Spolku bolo touto formou uverejnených viac ako 2100 zápisníc – odborných publikácií. Bratislavské lekárske listy splnili svoju historickú úlohu, stáli pri výchove slovenských lekárov a vedeckých pracovníkov, učili ich písať a formulovať vedecké správy a klinické kazuistiky, slúžili ako cenný zdroj študijného materiálu pre praktických lekárov, postupne znamenali okno do svetovej medicíny. V súčasnosti predstavujú dôležitú informačnú cestu, cez ktorú sa výsledky slovenskej medicíny dostávajú do svetových informačných databáz (MEDLINE, PubMed, Scopus), pretože časopis už má pridelený impact factor, citácie sú v systéme SCI a očakáva sa vstup Bratislavských lekárskeho listov (Bratislava Medical Journal) medzi tzv. karentované časopisy.

Dôležitou zložkou činnosti SSL sú pravidelné každoročné vedecké kontakty so Spolkom českých lekárov v Prahe (prof. Kölbl, prof. Kvasnička, prof. Paľko a ďalší) a so Spolkom lekárov v Košiciach (prof. Mydlík, prof. Boor, prof. Rácz, prof. Vajó a ďalší). Dlhoročná spolupráca so Spolkom lekárov vo Viedni (prof. Kaindl, prof. Weber, prof. Steinbach a ďalší) čaká na nové podnety a znovuoživenie.

V domácej lekárskej literatúre chýba hlbšia súhrnnejšia štúdia o činnosti SSL hodnotiaca obdobie od roku 1945 po súčasnosť. Medzeru iba čiastočne zapĺňajú práce Červeňanskej (1969), Pontúcha a Remišovej (1981), Remišovej (1986), Bernadiča a spoluprac. (1995), Šimkoviča a spoluprac. (1997), Riečanského a Bernadiča (2001) a Riečanského (2001), ktoré sú zväčša zamerané na prvé dekády existencie Spolku alebo približujú jeho niektoré významné medzníky. V tabuľke 1 uvádzame vedúcich činníkov Spolku. Chceme im takto poďakovať za obetavú prácu, ktorá umožnila, že SSL dosiahol pri činnosti 90-ročného jubilea svojho trvania. Z predsedov si zaslúžia spomienku dr. Blaho, profesori Hynek, Kostlivý, Filo, Tréger, Sumbal, Mucha, Blaškovič, Bárdoš, Ondrejčka, Nosál, Niederland, Holomáň, Haviar, Pontúch, Kokavec, Šimkovic i Balažovjech. V súčasnosti je predsedom prof. I. Riečanský, CSc. (člen výboru SSL od r. 1966 ne-pretržite).

Z vedeckých sekretárov najdlhšie pôsobil vo funkcii 26 rokov prof. Kokavec, viac ako 15 rokov potom doc. Bernadič. V tejto funkcii ďalej pracoval dr. Švácha, profesori Valach, Švec, Štefánik, Antal, Dr. Hasík, profesori Vámoši, Molčan, Kokavec, doc. Bernadič a prof. Payer. V súčasnosti je vedeckým sekretárom doc. MUDr. V. Bzdúch, PhD.

Na záver treba zdôrazniť, že podiel a prínos SSL pre vývoj slovenskej experimentálnej aj klinickej medicíny je nenahraditeľný a patrí medzi najvýznamnejšie medzníky jej novodobej histórie. Spolok pomáha SLS realizovať jej poslanie tak, že udržiava celkový pohľad lekára na pacienta, vzdeláva lekárov v oblasti klinického využívania špičkových diagnostických a liečebných postupov, nastoľuje otázky a na základe širokej diskusie aj riešenia v oblasti biomedicínskej etiky, legislatívnych noriem v zdravotníctve, špecializovaných náplní v systéme ďalšieho vzdelávania. Môžeme povedať, že Spolok bol základom formovania kontinuálneho a celo-životného vzdelávania. Spolok slovenských lekárov bol po mnoho rokov jediným fórom, kde sa slovenskí lekári pravidelne schádzali. V rokoch 1922 – 2010 bolo na asi 2940 stretnutiach prednesených viac ako 12 000 prednášok, pracovných schôdzach sa zúčastnilo okolo 180 000 účastníkov!

Spolok sa stal kolískou vedeckých a klinických škôl, ktoré sa viazali na bratislavskú lekársku fakultu či Inštitút pre ďalšie vzdelávanie lekárov. Významnou mierou sa spája so vznikom a vychádzaním Bratislavských lekárskeho listov, ktoré sú prvým a najstarším lekárskeým časopisom na Slovensku a ktoré sa postupom času transformovali na moderný medzinárodný časopis, ktorý je obsiahnutý v najvýznamnejších svetových databázach a podáva informácie o vývoji a úrovni lekárskeho vied na Slovensku. V tomto časopise sa postupne uverejnilo viac ako 2100 prednesených prednášok. Vznik SSL je významným svedectvom počiatkovej materiálnej a duchovnej pomoci a terajšej spolupráce medzi českými a slovenskými lekármi. V súčasnosti vytvára spoločnú platformu pre prezentáciu činnosti vrcholných medicínskych ustanovizní sídliacich v Bratislave – LF UK, SZU, SAV a špecializovaných ústavov rezortu zdravotníctva. Tento príkladný čin na poli šírenia medicínskeho poznania a vzdelávania je aj po 90 rokoch inšpirujúcim odkazom pre našu súčasnosť a záväzkom do ďalších dekád trvania Spolku slovenských lekárov v Bratislave.

V skrátenej forme prednesené 20. 10. 2010 na slávnostnej schôdzi Spolku slovenských lekárov v Bratislave pri príležitosti 90. výročia jeho založenia. Autori ďakujú redakcii Lekárskeho obzoru za ústretovosť a poskytnutie publikačného priestoru na vydanie súboru prác venovaných 90. výročiu vzniku Spolku.

Literatúra

1. BERNADIČ, M., ŠIMKOVIC, I., BALAŽOVJECH, I., RIEČANSKÝ, I.: 75 rokov Spolku slovenských lekárov v Bratislave. Med Monitor, 1, 1995, č. 3, s. 27.
2. ČERVEŇANSKÁ, N.: Spolok slovenských lekárov a Bratislavské lekárske listy. In: Päťdesiat rokov Univerzity Komenského. Bratislava: UK, 1969, s. 166-173.
3. KOLESÁR, M.: Zlatá kniha Slovenska. 1918-1928. Bratislava, 1929,

s. 311-312.

4. PONTŮCH, A., REMIŠOVÁ, M.: Z histórie Spolku lekárov v Bratislave k 60. výročiu jeho založenia. Lek Obzor, 30, 1981, č. 5,

s. 275-278.

5. REMIŠOVÁ, M.: Zápas o nové poslanie lekára v spoločnosti. Martin: Osveta 1986, 129 s.

6. RIEČANSKÝ, I.: Konštituovanie Spolku česko-slovenských lekárov v Bratislave v roku 1920 – vklad českých lekárov do spoločného vývoja a prepojenosti českej a slovenskej medicíny. Čas Lék Čes, 104, 2001, č. 9, s. 280-282.

7. RIEČANSKÝ, I., BERNADIČ, M.: Osemdesiat rokov Spolku slovenských lekárov v Bratislave (1920-2000). Bratisl Lek Listy, 102, 2001, č. 5, s. 260-262.

8. ŠIMKOVIC, I.: Vedecké a odborné informácie prednesené na Spolku slovenských lekárov v Bratislave. Bratisl Lek Listy, 98, 1997, č. 11, s. 646-650.

9. ŠIMKOVIC, I., RIEČANSKÝ, I., BERNADIČ, M.: Správa o činnosti Výboru Spolku slovenských lekárov v Bratislave za obdobie od 1.1.1991 do 31.1. 1994. Bratisl Lek Listy, 96, 1995, č. 4, s. 231-232.

Igor RIEČANSKÝ, Marián BERNADIČ

(Z Kardiologickej kliniky NÚSCH, riaditeľ Ing. M. Msolly, MBA, Ústavu patologickej fyziológie LF UK, prednosta

doc. MUDr. M. Bernadič, CSc., mim. prof., Slovenskej lekárskej spoločnosti, prezident prof. MUDr. P. Krištúfek, PhD.,

Spolku slovenských lekárov v Bratislave, predseda prof. MUDr. I. Riečanský, CSc.)